

Francesc Torralba: "L'existència, saber quina és la nostra missió i què ens omple realment"

04/10/2016 - Xantal Llavina/El Punt Avui

La filosofia, l'amor per la saviesa. Aquesta és la que acompanya des de fa anys Francesc Torralba, doctor en Filosofia i en Teologia. Dirigeix la Càtedra Ethos de la Universitat Ramon Llull i ensenya en diferents institucions superiors. Compagina la seva passió per educar amb la d'escriure. Ha escrit més d'una norantena de llibres, molts premiats i traduïts a diferents llengües. Entre les seves obres més llegides hi ha *L'art de saber escoltar*, *El sentit de la vida* i *No passeu de llarg*. Avui parlem de la seva conferència *Intel·ligència espiritual a la vida quotidiana*. Quin és el sentit i la missió de la nostra vida?

-"L'egocentrisme és la més destructiva de les ideologies que s'estenen pel món i una de les causes més profundes de les greus ferides que pateix la humanitat".

Certament, una actitud que molts tenim, l'ego: sóc el centre i tota la resta esdevé perifèria. Quan l'altre desapareix o és algun interès per a tu, això és molt destructiu, en una família, en una empresa o una comunitat. El que és constructiu és pensar com puc ajudar l'altre.

-Tenim un món massa egoïsta?

Sí, però no és nou. És un error pensar que estem en el pitjor dels mons possibles. De vegades els mitjans de comunicació difonen més les ombres, però hi ha molta llum, moltes persones altruistes que no ocupen pàgines ni titulars. Però mirant la premsa o la televisió, un acaba tenint aquesta idea.

-La teva feina és fer-nos pensar. Ho has aconseguit?

Fa 25 anys que ensenyo a la universitat. Observo que durant les lliçons introdueixo preguntes que els alumnes no saben contestar perquè no troben les respostes a Google. Avui en dia és difícil fer-se una pregunta que no tingui resposta a Google. Intento suscitar pensament i interrompre la velocitat quotidiana, que és altíssima.

-La pregunta del sentit de l'existència ens l'hauríem de fer més sovint?

Sí, però no es pot forçar. Hi ha persones que se la fan després d'un greu fracàs, després d'haver estat a prop de la mort, del naixement d'un fill. Jo per a què visc? Quina missió o propòsit tinc? Disposem d'un temps limitat i un ha de posar l'esforç i la intel·ligència en el seu propòsit. Preguntar-te pel sentit de la vida és qüestionar-te què t'omple. Si no, et trobes vivint per inèrcia.

-Tu ho has aconseguit?

A mi m'omple molt ensenyar i molt escriure, i puc dedicar gran part de la meua vida a fer-ho!

-Tenim intel·ligència social, emocional, lingüística...; l'espiritual s'activa, si el context és l'adequat?

Parteixo del model d'intel·ligències múltiples de Gardner de l'any 1983. Ell no va incloure encara l'espiritual i, el 2002, dos investigadors anglesos van afegir aquesta capacitat humana, que ens faculta per al sentit de la vida espiritual. La pot fer aflorar també amb molta força la lectura d'un text, la contemplació d'un paisatge o molt de patiment. Si vius al costat de la frivolitat i del consumisme, no aflora. Surt quan un para i es pregunta què faig amb la meua vida, amb aquesta relació, amb aquesta feina...

-Ser espectadors de nosaltres mateixos...

És bàsic! Ser espectador d'un mateix i veure el que fas habitualment. Llavors veus on grinyoles, on estàs fort i pots corregir. Ens fa por ser-ho, perquè a vegades ens pot caure l'ànima als peus. Es tracta de trencar la cadena estímulo-resposta i prendre distància i ser disruptiu i revolucionari.

-I en el teu llibre parles de la vida espiritual en la societat digital. Són vincles positius?

D'entrada hi era molt contrari i ara crec que depèn de la qualitat dels interlocutors que hi ha en joc. A través de les tecnologies, un missatge pot tocar el moll de l'os de l'ànima. Amb la hipervinculació no hi estic d'acord, perquè els vincles requereixen temps: tenir cura de la parella, dels fills, dels pares malalts, demana temps. Però la xarxa permet que et vinculis amb gent que et pot fer pensar i millorar. En la vida cal triar amb qui vols fer el viatge. Cal discernir amb quines persones vols anar-hi.

-I l'exhibició de la intimitat a les xarxes?

És terrible, hi sóc clarament contrari. Gent exposa el que no diria gairebé ni al seu millor amic. És un error, perquè el sentit de la intimitat ens fa humans. Sí que necessitem confidents, però cal triar molt bé i no fer de la nostra intimitat mercaderia.

-Afirmes que cal tenir esperança que la ciutadania sabrà discernir el bé i el mal, tindrà criteri per emprendre el procés de transformació que necessàriament ha de fer el món... Ho veus factible?

Els que ens dediquem a l'ètica estem esperançats. Pensem que el futur pot ser millor que el present. El que explica ètica

explica idees per millorar. Se'ns qualifica d'ingenus, però podem canviar actituds, sobretot en els nens. Els canvis són llargs i no han de dependre d'una minoria i han d'afectar tots els agents.

-Cada vegada hi ha més empreses a prop de l'ètica, de vegades hi ha cosmètica dins de l'ètica, i sovint en la política n'hem deixat de veure...

Veiem la política més a prop de Maquiavel que d'Aristòtil. El model aristotèlic diu que no hi ha un bon polític si no hi ha una bona persona. L'altre model és justament el de Maquiavel, que diu que per ser bon polític i mantenir-te en el poder has de ser molt viu, molt astut i no tenir principis...

-I quin model triomfa ara?

El model maquiavèlic s'ha imposat, però hi ha una massa important de polítics d'ajuntaments que s'entreguen i es deixen la pell per millorar pobles, viles, municipis. Jo no em sumo a la tendència "De l'arbre caigut tothom en fa llenya", però sí que hi ha aquesta percepció. En canvi, en les empreses cada cop apareix més ètica, que algunes utilitzen per vendre i altres, amb la convicció que si es fan les coses més bé es generarà confiança.

-Vas guanyar el 19è Premi Ramon Trias Fargas d'assaig polític amb l'obra *Lideratge ètic*. Planteges el lideratge ètic aplicable a la política però també a qualsevol tipus d'organització...

Em quedo en el repàs que vaig fer de Martin Luter King, de 39 anys, assassinat. Va lluitar pels drets civils de les persones de raça negra als Estats Units. Hi ha persones que, davant causes impossibles, obren camí i les fan esdevenir realitat. I això vol dir lideratge, capacitat d'entrega i sacrifici. Posar tota la meva energia vital i la meva entrega a una causa noble. El tinc molt present.

-Un dels teus últims llibres és *Jesucrist 2.0, el cristianisme ara i aquí*. Com a creient, et preocupa veure les esglésies plenes gairebé de només gent gran?

Em preocupa que un missatge poderós i un referent com és Jesucrist no el sapiguem explicar d'una manera que sedueixi. Em preocupa la incapacitat d'expressar d'una manera més atractiva i seductora.

-A l'Església també li ha faltat ètica, segons el teu parer?

Com a tota organització, les persones ens equivoquem i a vegades això s'ha volgut amagar. No és una comunitat de perfectes. L'Església ha de ser una realitat inclusiva. Sóc partidari que l'error s'ha de donar a conèixer.

-El papa Francesc tindrà com dius tu una bona visió? Com veus el seu lideratge?

Ho crec i ho espero, el conec, ens hem vist tres vegades. Hi ha voluntat de reforma clara, però necessita complicitats i canals per fer-la realitat. Espero que encarrili aviat totes les reformes que vol fer.

-Actualment ets director de la Càtedra Ethos d'ètica aplicada a la Universitat Ramon Llull. Quina feina hi desenvolupeu?

Recerca en ètica aplicada, i assessorem empreses que volen fer un canvi en la seva organització: sobre com es poden traduir els valors corporatius en bones pràctiques, com els directius haurien de tenir en compte aquests valors... Ens demanen com podem millorar la responsabilitat social de les seves organitzacions.

-Dius també que la injustícia que pateix una gran part de la humanitat ens afecta tot i preservar-nos dins d'una petita bombolla residencial amb servei de vigilància permanent...

La condició per a la pau és la justícia i si hi ha una mala distribució de recursos és impossible la pau. Les persones buscaran pels mitjans que tinguin cercar el que tenen els poderosos.

-Audàcia per emprendre el que és difícil, paciència per suportar el que és inevitable, confiança per afrontar el futur.

Són les tres virtuts bàsiques. Creure en la comunitat i en la seva força provocarà els grans canvis necessaris.

FLAMA, Agència Cristiana de Notícies.